

FJÁRMÁLAEFTIRLITIÐ

THE FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY, ICELAND

Umræðuskjal

nr. 11/2012

Drög að reglum um framkvæmd hæfismats framkvæmdastjóra og stjórnarmanna lífeyrissjóða

Umræðuskjalið er sent umsagnaraðilum og þeim gefinn kostur á að koma á framfæri umsögn eigi síðar en 26. nóvember nk. Skjalið er einnig birt á vefsíðu Fjármálaeftirlitsins, www.fme.is.

Umsagnaraðilar eru vinsamlegast beðnir um að skila umsögnum rafrænt á sérstöku umsagnareyðublaði sem útbúið hefur verið vegna regludraga þessara.

Umsagnareyðublaðið má nálgast á vefsíðu Fjármálaeftirlitsins með því að velja „Lög og tilmæli“-flipann á forsíðu og velja svo flokkinn „Umræðuskjöl“. Umsagnareyðublaðið skal sent á netfangið fme@fme.is.

12. nóvember 2012

Drög að reglum um framkvæmd hæfismats framkvæmdastjóra og stjórnarmanna lífeyrissjóða

I. KAFLI Almennt

1. gr.

Gildissvið

Reglur þessar gilda um framkvæmdastjóra og stjórnarmenn lífeyrissjóða. Með framkvæmdastjóra er átt við einstakling sem stjórn lífeyrissjóðs ræður til þess að standa fyrir rekstri hans í samræmi við ákvæði laga nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Með stjórnarmönnum er átt við aðalmenn og varamenn í stjórn.

2. gr.

Hæfi

Framkvæmdastjórar og stjórnarmenn skulu uppfylla þær hæfiskröfur sem gerðar eru til þeirra í lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

3. gr.

Tilkynning um nýja framkvæmdastjóra eða stjórnarmenn

Lífeyrissjóður skal tilkynna Fjármálaeftirlitinu, fyrirfram ef hægt er, um skipan og síðari breytingar á framkvæmdastjóra og stjórn. Skila skal til Fjármálaeftirlitsins eftirfarandi gögnum án tafar, þó eigi síðar en fjórum vikum eftir kosningu nýrra stjórnarmanna eða ráðningu framkvæmdastjóra:

- a. Upplýsingagjöf framkvæmdastjóra og stjórnarmanna eftirlitsskyldra aðila samkvæmt spurningalista Fjármálaeftirlitsins.
- b. Yfirlýsingu í tengslum við mat á hæfi framkvæmdastjóra og stjórnarmanna lífeyrissjóða samkvæmt skjali Fjármálaeftirlitsins.
- c. Ferilskrá.
- d. Staðfestingu á starfsréttindum, ef við á.
- e. Upplýsingum um fjárhagsstöðu, m.a. um heildareignir, skuldir yfir 2 miljónum króna, tekjur, gjöld, ábyrgðir, veðsetningu eigna til þriðja aðila, vanskil og annað sem framkvæmdastjóri eða stjórnarmaður telur að skipt geti máli við mat á fjárhagslegu sjálfstæði samkvæmt eyðublaði Fjármálaeftirlitsins.

Fjármálaeftirlitið getur óskað eftir frekari gögnum en að framan greinir ef það er nauðsynlegt vegna mats á hæfi aðila.

Ef upplýsingar samkvæmt framangreindu eru ófullnægjandi að mati Fjármálaeftirlitsins getur það leitt til þess að ekki verði unnt að leggja mat á hæfi aðila og fer um það samkvæmt 17. gr. reglna þessara.

II. KAFLI Hæfisskilyrði

4. gr.

Mat á hæfi

Mat á hæfi felst annars vegar í yfirferð skriflegra gagna og hins vegar munnlegu hæfismati þegar það á við, sbr. IV. og V. kafla reglna þessara.

Yfirferð skriflegra gagna, sbr. I. kafla reglna þessara, felst í athugun á því hvort aðili uppfylli m.a. skilyrði 31. gr. laga um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða um:

- a. búsetu,
- b. lögræði,
- c. óflekkað mannorð,
- d. að hafa ekki á síðustu fimm árum verið úrskurðaður gjaldþrota,
- e. að hafa ekki á síðustu 10 árum hlotið dóm fyrir refsiverðan verknað í tengslum við atvinnurekstur,
- f. fjárhagslegt sjálfstæði,
- g. menntun (ef um framkvæmdastjóra er að ræða),
- h. nægilega þekkingu og starfsreynslu,
- i. að hafa ekki sýnt af sér háttsemi sem gefur tilefni til að draga í efa hæfni aðila (ef um framkvæmdastjóra er að ræða) og
- j. að ekki séu til staðar þær aðstæður sem kveðið er á um í 2. mgr. 31. gr. laga um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, sbr. þó 3. mgr. sömu greinar.

5. gr.

Dómur í tengslum við atvinnurekstur

Framkvæmdastjórar og stjórnarmenn mega ekki í tengslum við atvinnurekstur hafa hlotið dóm á síðustu 10 árum fyrir refsiverðan verknað samkvæmt almennum hegningarlögum, samkeppnislögum, lögum um hlutafélög, lögum um einkahlutafélög, lögum um bókhald, lögum um ársreikninga, lögum um gjaldþrotaskipti o.fl. og ákvæðum laga er varða opinber gjöld, svo og sérlögum sem gilda um aðila sem lúta opinberu eftirliti með fjármálastarfsemi.

Með dómi í tengslum við atvinnurekstur er átt við að aðili hafi sem starfsmaður, stjórnarmaður, eigandi, verktaki eða vegna annarra tengsla við atvinnurekstur hlotið dóm fyrir refsiverðan verknað samkvæmt þeim lögum sem tilgreind eru í 1. mgr.

6. gr.

Menntun og starfsreynsla

Stjórnarmenn skulu búa yfir nægilegri þekkingu og starfsreynslu til að geta gegnt stöðu sinni á tilhlýðilegan hátt, m.a. hafa þekkingu á starfsemi lífeyrissjóðs.

Menntun, starfsreynsla og starfsferill framkvæmdastjóra lífeyrissjóðs skal vera með þeim hætti að tryggt sé að hann geti gegnt stöðu sinni á forsvaranlegan hátt.

Með menntun framkvæmdastjóra er átt við að aðili hafi aflað sér fræðilegrar þekkingar sem tengist starfsemi, uppbyggingu eða rekstri fyrirtækja.

Fjármálaeftirlitið getur veitt undanþágu frá menntunarkröfum sýni aðili fram á að hann hafi aflað sér reynslu og þekkingar sem nýtist í starfi. Í því sambandi er m.a. litið til fyrri stjórnarsetu og fyrri starfa aðila og þeirrar þekkingar sem hann hefur aflað sér.

Við mat á nægilegri þekkingu og reynslu er jafnframt höfð hliðsjón af umfangi reksturs þess lífeyrissjóðs sem um ræðir.

7. gr.

Háttsemi

Framkvæmdastjórar mega ekki hafa sýnt af sér háttsemi, athöfn eða athafnaleysi, sem gefur tilefni til að draga meggi í efa hæfni þeirra til að standa fyrir traustum og heilbrigðum rekstri eða að líkur séu til að þeir muni hugsanlega misnota aðstöðu sína eða skaða lífeyrissjóðinn.

Við matið er m.a. litið til háttsemi aðila sem kynni að rýra trúverðugleika hans og skaða orðspor lífeyrissjóðsins. Jafnframt er höfð hliðsjón af fyrri afskiptum Fjármálaeftirlitsins vegna starfa aðila eða vegna starfshátta eftirlitsskylds aðila sem hann var í forsvari fyrir eða bar ábyrgð á.

8. gr.

Mat á hagsmunaárekstrum

Stjórnarmenn í lífeyrissjóðum mega ekki eiga sæti í stjórn annars eftirlitsskylds aðila eða aðila í nánnum tengslum við hann né vera starfsmenn eða endurskoðendur annars eftirlitsskylds aðila eða aðila í nánnum tengslum við hann. Stjórnarmenn lífeyrissjóðs mega ekki sinna lögmannsstörfum fyrir annan lífeyrissjóð og starfsmönnum lífeyrissjóðs er ekki heimilt að sitja í stjórn hans, sbr. 2. mgr. 31. gr. laga um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

Þrátt fyrir ákvæði 2. mgr. 31. gr. getur starfsmaður annars eftirlitsskylds aðila tekið sæti í stjórn lífeyrissjóðs ef hann er kosinn eða skipaður úr hópi sjóðfélaga. Undanþága þessi á þó ekki við um stjórnendur og lykilstarfsmenn eftirlitsskyldra aðila eða ef hinn eftirlitsskyldi aðili annast rekstur lífeyrissjóðs eða eignastýringu hans að hluta eða öllu leyti. Stjórnarsetan er háð því að hún skapi ekki að mati Fjármálaeftirlitsins hættu á hagsmunaárekstrum á fjármálamarkaði eða dragi úr trúverðugleika stjórnar lífeyrissjóðs, sbr. 3. mgr. 31. gr. laganna.

Við mat á hagsmunaárekstrum samkvæmt 2. mgr. er m.a. litið til tengsla lífeyrissjóðsins við aðra aðila á fjármálamarkaði og hvort tengslin geti skaðað heilbrigðan og traustan rekstur sjóðsins.

III. KAFLI

Mat á fjárhagslegu sjálfstæði

9. gr.

Fjárhagslegt sjálfstæði

Stjórnarmenn og framkvæmdastjórar lífeyrissjóða skulu vera fjárhagslega sjálfstæðir, sbr. 1. mgr. 31. gr. laga um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Við mat Fjármálaeftirlitsins á fjárhagslegu sjálfstæði er litið til eftirfarandi atriða:

- a. Að eiginfjárstaða sé jákvæð.
- b. Að tekjur standi undir afborgunum af skuldum og framfærslu.

- c. Að skuldir, ábyrgðir gagnvart þriðja aðila og veðsetning eigna séu ekki þess eðlis að efast megi um óhæði gagnvart lánveitanda/kröfuhafa og það sé líklegt til að hafa áhrif á störf hans fyrir lífeyrissjóðinn. Við mat á því hvort aðili teljist háður öðrum er horft til þess hvort skuldbindingin, með hliðsjón af árstekjum, teljist veruleg. Undanskildar skuldbindingar samkvæmt þessum lið eru hefðbundin lán sem standa almenningi til boða t.d. íbúðalán, bílalán og námslán.
- d. Annarra atriða en að framan greinir er varða fjárhagsstöðu eða fjárhagsskuldbindingar og máli geta skipt að mati Fjármálaeftirlitsins.

10. gr.

Mat á fjárhagslegu sjálfstæði

Aðili telst fjárhagslega sjálfstæður ef hann uppfyllir skilyrði allra stafliða 9. gr.

Ef aðili uppfyllir ekki skilyrði a. eða b. liðar 9. gr. er litið til eiginfjárstöðu og tekju- og greiðsluflæðis til framtíðar með tilliti til þess hvort að aðili geti staðið við skuldbindingar sínar.

Við mat á c lið 9. gr. er litið til þess hvort að líkur séu til þess að aðili yrði ítrekað vanhæfur til að taka þátt í afgreiðslu mála að teknu tilliti til II. kafla stjórnslulaga nr. 37/1993, sbr. 9. mgr. 31. gr. laga um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

Með öðrum atriðum skv. d lið 9. gr. er átt við atriði sem hafa veruleg áhrif á fjárhagslegt sjálfstæði aðila, þ. á m. atriða sem leiða til ítrekaðs vanhæfis aðila, sbr. 3. mgr.

IV. KAFLI

Mat á nægilegri þekkingu framkvæmdastjóra

11. gr.

Munnlegt hæfismat framkvæmdastjóra

Framkvæmdastjóri skal undirgangast hæfismat innan sex vikna frá því að hann uppfyllti þær hæfiskröfur sem fram koma í II. og III. kafla reglna þessara að mati Fjármálaeftirlitsins.

Munnlegu hæfismati er ætlað að kanna hvort framkvæmdastjóri búi yfir nægilegri þekkingu til að geta gegnt stöðu sinni á tilhýðilegan hátt. Í munnlegu hæfismati er m.a. könnuð þekking aðila á lögum um lífeyrissjóði og þeirri starfsemi sem þeir stunda, þekking á lögum og reglum á fjármálamarkaði, reikningsskilum, endurskoðun og almennum viðskiptalegum og stjórnunarlegum þáttum.

Við framkvæmd hæfismats framkvæmdastjóra getur Fjármálaeftirlitið notið aðstoðar utanaðkomandi aðila, s.s. við mat á nægilegri þekkingu aðila.

12. gr.

Boðun framkvæmdastjóra í munnlegt hæfismat

Til hæfismats skal boðað skriflega með að minnsta kosti tveggja vikna fyrirvara og tilgreina hvaða efni verður til umræðu. Boðuðu hæfismati verður ekki frestað nema sýnt sé fram á að ríkar ástæður liggja fyrir og almennt ekki lengur en um eina viku.

13. gr.

Niðurstaða munnlegs hæfismats framkvæmdastjóra

Fjármálaeftirlitið leggur mat á hvort framkvæmdastjóri hafi í munnlegu hæfismati sýnt fram á nægilega þekkingu til að geta gegnt starfi sínu á tilhlýðilegan hátt.

Fjármálaeftirlitið tilkynnir framkvæmdastjóra og stjórn viðkomandi lífeyrissjóðs skriflega um niðurstöðu hæfismats innan tveggja vikna frá framkvæmd þess.

14. gr.

Endurtekning munnlegs hæfismats framkvæmdastjóra

Hafi framkvæmdastjóri að mati Fjármálaeftirlitsins ekki sýnt fram á fullnægjandi þekkingu á því efni sem var til umræðu í hæfismati er honum gefinn kostur á að endurtaka munnlega hæfismatið innan fjögurra vikna frá því að niðurstaðan liggur fyrir.

Hæfismat verður einungis endurtekið einu sinni, nema sérstök rök leiði til annars.

15. gr.

Undanþágur frá munnlegu hæfismati framkvæmdastjóra

Hafi framkvæmdastjóri á síðastliðnum 12 mánuðum sinnt starfi framkvæmdastjóra hjá öðrum eftirlitsskyldum aðila með sambærilegar starfsheimildir og staðist hæfiskröfur Fjármálaeftirlitsins vegna þess starfs getur hann óskað eftir undanþágu frá munnlegu hæfismati.

Beiðni um undanþágu skal send Fjármálaeftirlitinu með skriflegum hætti og studd viðeigandi gögnum.

Fjármálaeftirlitið getur óskað viðbótarupplýsinga ef þörf krefur.

V. KAFLI

Mat á nægilegri þekkingu stjórnarmanna

16. gr.

Munnlegt hæfismat stjórnarmanna

Fjármálaeftirlitið metur hvort stjórnarmenn skuli gangast undir munnlegt hæfismat.

Við framkvæmd hæfismats stjórnarmanna getur Fjármálaeftirlitið notið aðstoðar utanaðkomandi aðila, s.s. við mat á nægilegri þekkingu aðila.

Ákvæði IV. kafla reglna þessara gilda eftir því sem við á um munnlegt hæfismat stjórnarmanna.

VI. KAFLI

Mat á hæfi

17. gr.

Hæfisskilyrði uppfyllt

Telji Fjármálaeftirlitið að aðili uppfylli hæfisskilyrði laga um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og ákvæði reglna þessara tilkynnir það aðila og stjórn lífeyrissjóðs skriflega um niðurstöðu sína.

18. gr.

Hæfisskilyrði ekki uppfyllt

Telji Fjármálaeftirlitið að aðili uppfylli ekki hæfisskilyrði laga um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og ákvæði reglna þessara eða ef ekki er unnt að leggja mat á hæfi aðila samkvæmt 3. mgr. 3. gr. reglna þessara tilkynnir það aðila og stjórn lífeyrissjóðs skriflega um niðurstöðu sína ásamt rökstuðningi.

Aðila sem uppfyllir ekki hæfisskilyrði laga um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og reglna þessara er óheimilt að gegna starfi framkvæmdastjóra eða taka sæti í stjórn lífeyrissjóðs. Hafi aðili hafið störf getur Fjármálaeftirlitið krafist þess að aðili láti af störfum, ýmist tímabundið eða til frambúðar. Ef kröfum Fjármálaeftirlitsins er ekki sinnt innan hæfilegra tímamarka getur Fjármálaeftirlitið einhliða vikið aðila frá störfum, sbr. 4. mgr. 10. gr. laga nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi.

19. gr.

Viðvarandi mat á hæfi

Framkvæmdastjórar og stjórnarmenn skulu á hverjum tíma uppfylla hæfisskilyrði laga um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og ákvæði reglna þessara.

Verði breytingar á áður veittum upplýsingum sem geta haft áhrif á hæfi aðila ber honum að tilkynna það til Fjármálaeftirlitsins án tafar en eigi síðar en innan tveggja vikna frá breytingunum.

Fjármálaeftirlitið getur á hverjum tíma tekið hæfi framkvæmdastjóra og stjórnarmanna til sérstakrar skoðunar, svo sem ef háttsemi þeirra í störfum fyrir lífeyrissjóð gefur tilefni til eða ef veigamiklar breytingar verða á umfangi, störfum, rekstri eða lagaumhverfi lífeyrissjóðs.

VI. KAFLI
Gildistaka

20. gr.

Gildistaka

Reglur þessar eru settar með heimild í 1. og 8. mgr. 31. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og taka þegar gildi.

Fjármálaeftirlitinu, xx nóvember 2012.

Unnur Gunnarsdóttir

Halldóra E. Ólafsdóttir